SPF Seniorernas remissvar på utkast till Handlingsplan för Gävle – en äldrevänlig kommun

1. Bakgrund

Under denna rubrik lyfter vi fram en betydelsefull mening. ”För att uppnå målsättningen med handlingsplanen behöver nämnder och styrelser aktivt söka samverkan med varandra, internt och externt samt involvera äldre personer.”

Ett kriterium för att få bli medlem i WHO:s nätverk är att arbeta med åtta utvecklingsområden. Gävle har valt att sammanföra två områden och arbetar således med sju områden. Detta bör motiveras.

1.1 Statistik: Den viktigaste informationen i detta avsnitt är att åldersgruppen 80 år och äldre år 2020 uppgår till 5.475 personer och år 2030 visar prognosen 8.218 personer. Detta är en ökning med exakt 50 % på 10 år Det är vid 80 år och äldre som funktionsnedsättningar p g a ålder och olika sjukdomar börjar göra sig gällande i allt större omfattning och behov av hemtjänst, hemsjukvård och lämpliga boendeformer kommer. Detta bör lyftas fram i en sammanfattning av detta stycke.

Antalet utrikesfödda i åldersgruppen 65 år och äldre är 1.862 personer, 8,8 %. Den gruppen bör analyseras i avseende på språkanvändning och kultur för att kunna erbjudas en anpassad äldreomsorg i framtiden.

3. Koppling till andra styrande dokument : Här anges kommunövergripande styrdokument och här bör denna Handlingsplan finnas med när den är beslutad.

4. Syfte : Här bör WHO:s kriterier redovisas .

4.2 : Uppföljning skall ske med framtagna indikatorer. Dessa bör redovisas här.

5. Utformning av handlingsplanen : Hösten 2019 startade ett stort informationsarbete om att Gävle kommun ska bli en äldrevänlig kommun med bl.a. föredrag på pensionärsorganisationernas återkommande månadsmöten. I mars 2020 kom pandemin och försvårade arbetet när inga fysiska möten eller träffar kunde hållas. Förtjänstfullt startades i detta akuta skede inom projektet Äldrevänlig kommun Stödlinje corona, som fick stor betydelse för äldregruppen och gav erfarenheter av äldres situation. Senare påbörjades projektet Digivän.

Underlaget till handlingsplanen utgörs av många olika delar framtaget med skilda metoder innefattande webbenkät, kvalitativ studie och ett stort antal möten med seniorer.

I webbenkäten deltog 654 personer över 65 år, vilket är 3 % av målgruppen och en låg siffra.

I den kvalitativa forskningsstudien, som genomfördes av högskolan var syftet beskriva äldre personers erfarenheter av sin livssituation i Gävle kommun. Tretton personer mellan 66 och 85 år deltog i djupintervju i tre grupper. Dialoggrupperna lockade inte så många deltagare.

I diskussionsavsnittet i Regionens redogörelse av webbenkäten framförs att i resultatet från baslinjemätningen tycks de som svarat tillhöra en socioekonomisk stark grupp med en relativt god hälsa, ett aktivt och socialt liv och en hög grad av självständighet. Man skriver vidare att det är rimligt att anta att de som tillhör socioekonomiskt svagare grupper i Gävle kommun har sämre förutsättningar att leva ett långt och aktivt liv än de som deltagit i denna undersökning. Vidare säger man att detta talar för behovet att följa olika variabler över tid och i större omfattning än vad som var möjligt vid detta tillfälle.

Ovanstående synpunkter när det gäller underlaget är viktiga att ha med sig när man tar del av handlingsplanen och dess resultat angående kommande aktiviteter.

6.Handlingsplanen :

Övergripande: I målbilden anges att Gävle kommun skall ha att seniorperspektiv i alla beslut och säkerställa att arbetet mot äldrevänlig kommun fortlever. Ett seniorperspektiv på kommande beslut bör starta redan 2022 och följa handlingsplanens genomförande. Vi befinner oss redan nu i ökningen av antalet individer > 80 år/se statstikavsnittet/.

Vi tror att bästa sättet att få seniorperspektivet att genomsyra nämnder, förvaltningar och bolag är att ordförande för nämnder, chefer för förvaltningar, ordförande i bolagsstyrelser och VD för bolag inför beslut och åtgärder ställer sig frågan:

Vad innebär detta för Gävles seniorer ?

och redovisar detta i beslut, verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser. Ansvariga för att denna fråga hålls levande bör vara kommunstyrelsens ordförande och kommundirektören. Då kan seniorperspektivet bli integrerat i ordinarie strukturer i den kommunala verksamheten. Kommunala pensionärsrådet medverkar i detta.

Styrning och stöd står för den mycket viktiga uppföljningen av handlingsplanen.

Område boende och bostäder

Under Aktivitet om trygghetsboende bör under Ansvar Omvårdnadsnämnden tilläggas och under När 2022. Inom bostadsområde Södra Hemlingby och Ansvar Omvårdnadsnämnd och Utbildningsnämnd. Under Säkerställa kvarboende bör Ansvariga vara Samhällsbyggnadsnämnd, Samhällsbyggnadutskottet, sektor Livsmiljö och Gavlegårdarna.

Område Transporter och Mobilitet

Här bör under Ansvar och de två första aktivitetsområdena läggas till Samhällsbyggnadsnämnden. Utreda möjligheten att förlänga tiden för kostnadsfria resor kan påbörjas redan 2022.

Område Utemiljöer

Under Ansvar för samtliga områden Samhällsbyggnadsnämnd och Livsmiljö. Under När bör utökning av antalet bänkar påbörjas 2022. Varför vänta till 2023 ?

Område Delaktighet Inkludering Respekt

Målbilden är att kommunen erbjuder utökat stöd till seniorer för att få vägledning i samhällsfrågor. Detta handlar om att lätt få kontakt och att få svar på frågor.

På gavle.se kan man läsa att ”Kommunikationsavdelningens viktigaste mål är att öka förtroendet för kommunkoncernens verksamheter samt öka Gävlebornas möjligheter att påverka och vara delaktiga i Gävles framtid och utveckling. På kundtjänsten svarar kundkommunikatörer på invånarnas frågor eller kopplar dem till rätt person.”

Här finns strukturen i ordinarie verksamhet för äldrelots och det som behövs är ett seniorperspektiv. Vi anser att personer i den centrala kundtjänsten skall vara välutbildade i äldres frågor och kommunens områden och kan antingen besvara frågor eller koppla vidare till ansvarig tjänsteman. Viktigt att som individ få återkoppling när svar kan väntas om inte frågan besvaras direkt. Kommunala verksamheter ska ha en hög grad av tillgänglighet via telefon och e-post och en bra information på gavle.se för äldre. För det sistnämnda kan Kommunala pensionärsrådets och andra seniorers erfarenheter tas i anspråk.

Budgetmedel för Äldrelots bör användas för återkommande utbildning av personal i kundtjänst , aktuella förvaltningars och bolags receptioner.

Volontärarbete är till nytta och glädje för både givare och mottagare och vi tillstyrker att volontärarbetet utökas och utvecklas. I statistikavsnittet framgår att åldersgruppen 65 år och äldre år 2020 var 21.167 invånare. I denna grupp borde det finnas en potential att fånga upp flera volontärarbetande. I delrapport 31/3-31/8 2020 från Stödlinje Corona beskrivs utvecklingen av volontärer våren 2020, där man under april lyckades rekrytera 82 nya volontärer. Det var under en krissituation och med intensifierad arbetsinsatsinsats, men kan ges en positiv tolkning. Volontärverksamhet måste ha en struktur och utökning av volontärsamordnartjänst är rätt väg för utveckling.

Fortsatta utbildningsinsatser för ökad digitalisering är nödvändiga för delaktighet och att klara sig i samhället. Det kommer alltid att finnas en grupp som kommer att behöva hjälp även när yngre med digital vana ökar. I och med åldrandet avtar förmågan att ta till sig ny teknik även för de som har varit mycket digitala.

Svårigheter med tillgång till lokaler är aktuellt idag och kan inte vänta till 2024 som föreslås under När under rubriken Aktiviteter.

Område Hälsofrämjande Gemenskap och Aktiviteter

Under rubriken Målbild och Vad bör ordet salutogent perspektiv förklaras.

Aktiviteter: Ta fram innovativa metoder för att minska ofrivillig ensamhet. Under Ansvar bör här vara Kultur o fritidsnämnd o sektor Livsmiljö och Omvårdnadsnämnd och sektor Välfärd.

Träffpunkterna är utomordentligt värdefulla och förutom de två centrala finns några till perifert. Målet bör här vara att utveckla träffpunkter i varje stadsdel och att det görs en tidsplan för detta och budgetmedel anslås i handlingsplanen för detta. Träffpunkterna kan se olika ut i stadsdelarna.

Kultur för seniorer: här vill vi lyfta fram de fina insatserna som kom till under 2021 med en mängd aktiviteter för att fylla tillvaron för de äldre med innehåll och att årliga budgetmedel avsätts för detta.

På sidan 16 anser vi att under Ansvar skall respektive nämnd och tjänstemannaorganisation/ sektor/ anges som ansvariga enligt vad vi framför under punkten 6 under rubriken Övergripande och hur få seniorperspektivet infört och att det bibehålls under åren framöver.

Under rubriken Hälsofrämjande vill vi att Äldrevänlig kommun initierar ett fallskadeprojekt under Aktiviteter med målbild att minska antalet lårbensfrakturer. Dessa åstadkommer stort lidande och tar stora resurser i anspråk av hemtjänst, hemsjukvård och även Regionen. En lårbensfraktur kan för den äldre vara en händelse, där tillvaron kraftigt förändras avseende att kunna bo kvar i hemmet och livskvalitet. Skellefteå kommun har ett pågående projekt som kan stå som förebild. Ansvariga bör vara Omvårdnadsnämnd och Välfärd och Kultur-och fritidsnämnd och Livsmiljö. När : Bör starta 2022.

Område information och kommunikation

Våra synpunkter under denna rubrik återfinns under Område Delaktighet Inkludering Respekt

I tredje avsnittet under Aktiviteter bör under Ansvar läggas till Omvårdnadsnämnden och sektor Välfärd

Område Äldreomsorg och Stöd i Vardagen/obs ej sysslor/

I framtaget underlag framkommer oro för brister inom äldreomsorgen. Den oron kan vara grundad i massmediala rapporter och egna erfarenheter från anhöriga eller på annat sätt. Under Målbild framhålls en vård och omsorg känd för sin goda kvalitet. I den ryms fler anställda, bra arbetsvillkor och arbetsmiljö, kompetensutveckling med möjlighet till ständigt lärande, förbättrad medicinsk kompetens för att ta hand om de mest sjuka Gävleborna, boendealternativ m.m. Då blir Gävle en Äldrevänlig kommun !

Under Aktiviteter bör finnas med en utökning av Fixarteamets verksamhet. Detta har sedan starten haft en ökande efterfrågan och är en mycket betydelsefull verksamhet för många äldres möjlighet till kvarboende. Under Ansvar bör finnas Arbets-och funktionsrättnämnden och sektor Välfärd. Under punkten 7 Kostnader bör finnas i budget utökning med arbetsledande befattning och eventuell utökning av maskinpark.

Under Aktiviteter bör finnas med Välutvecklat samarbete med regionen och under Ansvar Omvårdnadsnämnd och lämplig instans i Regionen. Omvårdnadsnämnden med i samtliga Ansvars områden.

Gävle den 21/3 2022

Remissvaret sammanställt av Bo Bergstad på uppdrag av SPF Seniorers fem föreningar

I Gävle - Gavle, Ankaret, Tre Lågor, Hille och Rudan